

ŠÍRENIE REFORMÁCIE V UHORSKU

Reformácia sa v Uhorsku začala šíriť ešte pred bitkou pri Moháči a šírili ju v mestách učители a kňazi. Toto šírenie využila šľachta na zaberanie cirkevného majetku a svoje obohatenie. Vybrať vieru si mohli len slobodní ľudia, poddaní sa museli prispôbiť viere svojho zemepána. **Lutherova reformácia** sa šírila medzi Slovákmi a Nemcami. **Kalvínova reformácia** sa šírila najmä medzi Maďarmi. Hlavnými centrami reformácie u nás boli mestá – **Levoča, Bardejov, Prešov, Košice a Žilina**. V roku **1610** odčlenil evanjelickú cirkev od katolíckej **gróf Jozef Turzo** a tým sa stala samostatnou kresťanskou cirkvou.

Reformáciu si začali predstavitelia katolíckej cirkvi všímať a reagovať až v polovici 16. storočia. Katolícka cirkev a jej postavenie bolo oslabené tureckou rozpínavosťou a obsadením katolíckeho centra – Ostrihomu. Novým sídlom katolíckej cirkvi Ostrihomského arcibiskupstva sa stala **Trnava**.

V Uhorsku sa v 17. storočí začala šíriť **rekatolizácia**, teda snaha navrátiť obyvateľstvo naspäť ku katolíckej cirkvi. Ostrihomský arcibiskup **Mikuláš Oláh** pozval jezuitov a tí zakladali **katolícke gymnáziá**. Arcibiskup **Peter Pázmaň** založil v roku **1635** v Trnave **univerzitu**, ktorú spravovali jezuiti. Univerzity nemohli zakladať protestanti najvyššie vzdelanie mohli získať **na kolégiu v Prešove**. V roku **1646** sa pravoslávne obyvateľstvo v severovýchodnom Uhorsku začlenilo do **gréckokatolíckej cirkvi**. V roku **1681** mohli protestanti postaviť nové **artikulárne kostoly** (drevené kostoly bez veže, vchodu priamo z ulice a klincov).

V nepriaznivých podmienkach sa v Uhorsku rozvíjal humanizmus a renesancia. **Humanizmus** je myšlienkový názor, ktorý presadzoval myšlienky slobody človeka a rozvoj vied a školstva. **Renesancia** je umelecký smer, ktorý sa prejavil najmä v staviteľstve. V mestách sa stavili meštianske domy, radnice (napr. Levoča), verejné budovy. Šľachta si stavala kaštiele, ktoré mali zároveň aj obrannú funkciu (Bytča, Fričovce.)

TEXT SI OPÍŠ DO ZOŠITA.